3 Μαΐου 1791

Σύνταγμα και Διαμελισμός της Πολωνίας

Ο βασιλιάς της Πολωνίας, Φρειδερίκος, πέθανε το 1773 και η πολωνική Δίαιτα εξέλεξε νέο τον Στανίσλαο Λεζίνσκι, εκλεκτό των Σουηδών. Οι Ρώσοι μπήκαν στην Πολωνία κι ανάγκασαν την Δίαιτα να αλλάξει απόφαση και να δώσει τον θρόνο στον Αύγουστο (1733 – 1763), γιο του Φρειδερίκου. Τα ρωσικά όπλα χρειάστηκαν πέντε χρόνια ώσπου, στα 1738, να επιβάλουν τον εκλεκτό της Ρωσίας που είχε για τα καλά εμπλακεί στα εσωτερικά της Πολωνίας και δεν σκόπευε να απεμπλακεί στο μέλλον.

Τον Αύγουστο διαδέχτηκε ο Στανίσλαος Αύγουστος Πονιατόφσκι ως Στανίσλαος Β' (1763 – 1795). Τύχαινε να είναι ο τρέχων εραστής της Μεγάλης Αικατερίνης. Στην πραγματικότητα, την Πολωνία κυβερνούσε ο πρεσβευτής της Ρωσίας στην Βαρσοβία, πρίγκιπας Νικόλαος Ρέπνιν.

Ο Φρειδερίκος της Πρωσίας ήταν ο πρώτος που ανησύχησε με την αυξανόμενη επιρροή των Ρώσων στην Πολωνία. Έπεισε την Μαρία Θηρεσία της Αυστρίας και οι δυο μαζί πρότειναν στη Ρωσία, αντί να ανταγωνίζονται ποιος θα πάρει τι από την Πολωνία, να την μοιράσουν στα τρία με τη Ρωσία να παίρνει το πιο μεγάλο κομμάτι. Οι Ρώσοι δέχτηκαν. Ο όπως ονομάστηκε Πρώτος Διαμελισμός της Πολωνίας έγινε στα 1772. Στην ίδια την Πολωνία απέμεινε ένα μικρό κομμάτι γης, αρκετό για να αποτελέσει ορμητήριο απελευθέρωσης των χαμένων εδαφών. Ο πρώην εραστής βασιλιάς φρόντισε να τα βρει με τον λαό του. Στις 3 Μαΐου 1791, υπέγραψε

ένα φιλελεύθερο σχέδιο δικαιωμάτων που άλλαξε το πολιτικό σκηνικό της όσης απέμεινε Πολωνίας, ιδρύοντας συνταγματική μοναρχία. Ήταν μόλις το δεύτερο γραπτό σύνταγμα στον κόσμο μετά από αυτό των ΗΠΑ.

Στις μάχες που ακολούθησαν, διακρίθηκε ο Πολωνός στρατιωτικός και πατριώτης, Θαδδαίος Αντρεζέι Μποναβεντούρα Κοσιούσκο (1746 – 1815). Οι Ρώσοι και οι Πρώσοι τελικά νίκησαν. Στις 23 Σεπτεμβρίου του 1793, υπέγραψαν συμφωνία για τον Δεύτερο Διαμελισμό της Πολωνίας, αυτή την φορά, μεταξύ τους. Νέα επανάσταση, με τον Κοσιούσκο εκλεγμένο δικτάτορα, έδιωξε τους Πρώσους από τη Βαρσοβία. Οι μάχες συνεχίστηκαν άγριες. Τον Μάρτιο του 1794, σχεδόν όλη η Πολωνία είχε ελευθερωθεί. Συγκεντρώνοντας νέα στρατεύματα, οι Ρώσοι εισέβαλαν στην Πολωνία ισοπεδώνοντας ότι υπήρχε στο πέρασμά τους. Η Βαρσοβία έπεσε στα χέρια τους, οι σφαγές κατέδειξαν όλη την αγριότητα των κατακτητών και ο Κοσιούσκο πιάστηκε αιχμάλωτος. Ολόκληρη η Πολωνία γινόταν ρωσική. Πρώσοι και Αυστριακοί απείλησαν με πόλεμο. Η Ρωσία δέχτηκε να γίνει ο Τρίτος Διαμελισμός της Πολωνίας (24 Οκτωβρίου 1795). Αυτή τη φορά, η Πολωνία καταργήθηκε ως κράτος.

1841: Η Νέα Ζηλανδία ανακηρύσσεται επίσημα βρετανική αποικία.

1898: Γεννιέται στο Κίεβο η Γκόλντα Μάμποβιτς, ευρύτερα γνωστή με το όνομα Γκόλντα Μέιρ, πρωθυπουργός του Ισραήλ το 1969.

1945: Η βρετανική 14η Στρατιά κυριεύει το Ρανγκούν της Μπούρμα. Ο Γερμανός ναύαρχος, Ντένιτζ στέλνει εκπροσώπους του για να συζητήσουν με τον στρατάρχη Μοντγκόμερι την πιθανότητα παράδοσής του. Οι αμερικανικές δυνάμεις συναντώνται με τους Σοβιετικούς στην περιοχή Βίσμαρ της Γερμανίας. Κυριεύεται το Ίνσμπουργκ της Αυστρίας. Τα στρατεύματα της Νέας Ζηλανδίας εισβάλλουν στην Τεργέστη.

1968: Οι πρώτες συγκρούσεις Γάλλων φοιτητών με την αστυνομία σηματοδοτούν την έναρξη της εξέγερσης του «Παρισινού Μάη». Η πάλη κράτησε περίπου ένα μήνα και αποτέλεσε πολιτικό και ιδεολογικό ορόσημο για τις μεταπολεμικές γενιές.

1971: Ο Έριχ Χόνεκερ αναλαμβάνει πρώτος γραμματέας του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος της Λαϊκής Δημοκρατίας της Γερμανίας μετά την παραίτηση του Βάλτερ Ούλμπριχτ.

1999: Την 41η μέρα της επίθεσης του ΝΑΤΟ εναντίον της Σερβίας, «διασπώμενες» βόμβες πλήττουν λεωφορείο στο Μαυροβούνιο, προκαλώντας τον θάνατο είκοσι αμάχων. Το ΝΑΤΟ φόρτωσε το έγκλημα στο UCK των Αλβανοφώνων.

Η 3η Μα ου στον πολιτισμό

3 Μαΐου 1469

Νικόλαος Μακιαβέλι

Η αριστοκρατική οικογένεια των Μακιαβέλι της Φλωρεντίας απέκτησε άλλον ένα αρσενικό διάδοχο στις 3 Μαΐου 1469: Τον Νικόλαο που έμελλε να συκοφαντηθεί, να αφοριστεί και να θεωρηθεί συνώνυμος του διαβόλου, επειδή έγραψε με ποιον τρόπο μπορεί κάποιος να αναρριχηθεί και να διατηρηθεί στην εξουσία. Στο έργο του «Ο ηγεμόνας», λέει ότι ο άρχοντας δεν πρέπει να έχει αναστολές προκειμένου να πετύχει το καλό της πατρίδας του που είναι το ...δικό του καλό. Του φόρτωσαν το ρητό «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα» που ποτέ δεν είπε. Αντίθετα, έγραψε ότι «οι άνθρωποι πρέπει ή να κερδίζονται από τον ηγεμόνα ή να εξολοθρεύονται, γιατί, αν προσβληθούν, εκδικούνται». Σήμερα, με τον όρο «μακιαβελισμός», εννοούμε τις ενέργειες του ανθρώπου που γίνεται αδίσταχτος προκειμένου να πετύχει τους σκοπούς του.

Ο Νικόλαος Μακιαβέλι, στα 17 του, διορίστηκε υπάλληλος στην αρχιγραμματεία της Δημοκρατίας και πολύ σύντομα έγινε γραμματέας των Δέκα (του συμβουλίου που διοικούσε τη δημοκρατία της Φλωρεντίας). Έμεινε στη θέση αυτή 14 χρόνια και εκπροσώπησε την πατρίδα του σε διπλωματικές αποστολές (από δυο φορές στον αυτοκράτορα της Γερμανίας και στη Ρώμη, τέσσερις στον βασιλιά της Γαλλίας και πάμπολλες ανά τα πριγκιπάτα και τις δημοκρατίες της Ιταλίας). Όνειρό του ήταν να ενώσει τη χώρα σε ένα πανίσχυρο κράτος αλλά βρισκόταν έξω από της εποχή του. Θα περνούσαν πάνω από τρεις αιώνες, ώσπου τα διάφορα κρατίδια της Ιταλίας να ενωθούν.

Η τεράστια πείρα που απέκτησε με τις αποστολές αυτές και το μεγάλο του συγγραφικό ταλέντο καθρεφτίζονται στις γεμάτες χιούμορ και δηκτικότητα αναφορές του προς το συμβούλιο των Δέκα. Σ' αυτές, περιγράφει με σαρκασμό τις συναντήσεις που είχε καθώς και τις χειρονομίες τα ελαττώματα και τις προτιμήσεις των συνομιλητών του.

Στα 1512, την εξουσία στη Φλωρεντία πήραν οι Μέδικοι που τον εξόρισαν και δήμευσαν την περιουσία του. Ο Μακιαβέλι οργάνωσε συνωμοσία με άδοξο τέλος. Τον συνέλαβε ο καρδινάλιος Λέων των Μεδίκων (μετέπειτα πάπας Λέων Ι') που τον φυλάκισε και τον βασάνισε. Ο Μακιαβέλι κατάφερε να μην ομολογήσει κι αφέθηκε ελεύθερος αλλά με την υγεία του κατεστραμμένη. Τότε (1513), έγραψε την κωμωδία του «Μανδραγόρας» που έδειξε ότι θα γινόταν από τους κορυφαίους της λογοτεχνίας, αν ασχολιόταν μ' αυτήν συστηματικά.

Στα 1519, κατάφερε να συνεννοηθεί με τους Μεδίκους. Στα 1520, ο πρώην βασανιστής του καρδινάλιος Λέων του ανέθεσε να γράψει, με μισθό, την ιστορία της Φλωρεντίας. Παράλληλα, ανέλαβε να ισχυροποιήσει τα τείχη της πόλης. Μια εξέγερση, στα 1527, έδιωξε τους Μεδίκους από την εξουσία και μαζί τους τον Νικόλαο Μακιαβέλι, που πέθανε τον ίδιο χρόνο.

Μετά το θάνατό του, εκδόθηκαν τα έργα του «Ομιλίες στην πρώτη δεκάδα του Τίτου Λίβιου» (1531) και «Ο ηγεμόνας» (1532) που έκαναν τους ισχυρούς της εποχής να λυσσάξουν. Στο δεύτερο, σαρκάζει δίνοντας συμβουλές σε όποιον φιλόδοξο θέλει ν' αρπάξει την εξουσία, ενώ, στο πρώτο, συμβουλεύει το λαό, πώς να απαλλαγεί από δαύτον.

1494: Ο Χριστόφορος Κολόμβος εντοπίζει το νησί της Καραϊβικής, που ονομάστηκε Τζαμάικα.

1500: Ο Πορτογάλος εξερευνητής Πέδρο Αλβάρεζ Καμπράλ ανακαλύπτει τη Βραζιλία και την διεκδικεί για λογαριασμό του. Είχε προηγηθεί τον Ιανουάριο της ίδιας χρονιάς ο Ισπανός Βιθέντε Γιάνες Πινζόν, ο οποίος δεν προέβαλε αξιώσεις.

1874: Γεννιέται ο Φρανσουά Κοτί, Γάλλος βιομήχανος και αρωματοποιός. Υπήρξε από τους πιο πλούσιους ανθρώπους στην χώρα του και πραγματοποίησε διείσδυση και στον χώρο του Τύπου, αγοράζοντας την «Φιγκαρό» και άλλες εφημερίδες.

1910: Γεννιέται στην Ιταλία ο μαέστρος Αλκαίος Γκαλιέρα

2009: Νικώντας στον τελικό του Βερολίνου 73 – 71 την ΤΣΣΚΑ Μόσχας, ο Παναθηναϊκός αναδεικνύεται πρωταθλητής Ευρώπης στο μπάσκετ για πέμπτη φορά στην ιστορία του.

2011: Σε ηλικία 84 χρόνων, πεθαίνει ο πιο διάσημος Έλληνας κωμικός ηθοποιός, Θανάσης Βέγγος, ο «αεικίνητος άνθρωπος που συνεχώς έτρεχε». Μετείχε σε 126 ταινίες, από τις οποίες στις 52 ως πρωταγωνιστής. Είχε γεννηθεί στις 29 Μαΐου 1927, στο Νέο Φάληρο.